

Examen VMBO-GL en TL

2022

tijdvak 2
tijdsduur: 2 uur

maatschappijkunde CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 41 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Politiek en beleid

- 2p 1 Hieronder staan vier uitspraken over de kenmerken en taken van de regering.
- 1 De koning is zelf verantwoordelijk voor al zijn uitspraken.
  - 2 De regering voert overheidsbeleid uit.
  - 3 De regering bestaat uit de ministers en de staatssecretarissen.
  - 4 Een minister is verantwoordelijk voor de ambtenaren die op zijn ministerie werken.
- Geef per uitspraak aan of die juist of onjuist is.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul juist of onjuist in.
- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...
- 1p 2 Er wordt door de politiek bekeken of mensen die op een elektrische fiets rijden een helm moeten gaan dragen. De belangrijkste reden hiervoor is het aantal verkeersslachtoffers te verminderen.
Stel dat er besloten wordt om op 1 januari 2023 een wet in te laten gaan die het dragen van een helm op een elektrische fiets verplicht stelt.
Vanwege welk uitgangspunt is iemand niet strafbaar als hij in 2022 zonder helm op een elektrische fiets rijdt?
vanwege
- A de machtscheiding
  - B de rechtsgelijkheid
  - C het legaliteitsbeginsel

tekst 1

SP blokkeert gebied Over de Maas

Leden van de SP hebben de toegang tot het gebied Over de Maas symbolisch geblokkeerd. De actie is bedoeld om de stort van granuliet¹⁾ in de zandafgraving te stoppen.

De SP wil met de actie voor elkaar krijgen dat de vergunning voor het storten van granuliet wordt ingetrokken. De SP vindt het onbegrijpelijk dat de minister de stort van granuliet laat doorgaan.

Boze inwoners van de gemeente West Maas en Waal kondigden eerder al actie aan. Zij gaan op zondag 8 maart het gebied afsluiten met een touw. Een woordvoerder van de actiegroep 'Stop Granulietstort Over de Maas' meldde eerder al dat er veel mensen komen, waaronder raadsleden van de gemeente West Maas en Waal.

noot 1 Granuliet is een afvalstof die vrijkomt bij het bewerken van graniet en zandsteen.

naar: bd.nl van 2 maart 2020

Lees tekst 1.

- 2p 3 Belangengroepen en actiegroepen hebben bepaalde machtsmiddelen om het politieke besluitvormingsproces te beïnvloeden.
→ Noem **twee** machtsmiddelen van de actiegroep 'Stop Granulietstort Over de Maas' die in tekst 1 te herkennen zijn.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
De twee machtsmiddelen van de actiegroep die in tekst 1 te herkennen zijn
1 ...
2 ...

Zie tekst 1.

- 2p 4 Welke **twee** bestuurslagen zijn te herkennen in tekst 1?
- 1p 5 Bij welke instantie kan een klacht worden ingediend over ambtenaren van de Rijksoverheid?
A de Europese Commissie
B de Nationale ombudsman
C het ministerie van Algemene Zaken

tekst 2

Voorstel andere verkiezing Eerste Kamer

De Eerste Kamer is kritisch over het rapport van de Staatscommissie parlementair stelsel. De kern van het voorgestelde stelsel is dat Eerste Kamerleden zes jaar blijven zitten. Daarbij wordt iedere drie jaar de helft van de Eerste Kamerleden verkozen; de ene keer 37, de andere keer 38. Daarvoor moet de Grondwet worden gewijzigd.

naar: het Reformatorisch Dagblad van 5 februari 2020

Lees tekst 2.

- 1p 6 Noem een verschil tussen hoe de Eerste Kamer nu wordt gekozen met het voorstel uit tekst 2. Geef dit verschil in het schema aan.
Doe het zo: neem het schema over en vul je antwoord in.

huidige situatie	voorstel uit de tekst

tekst 3

Afspraak voor 'groenere' verpakkingen

Al het plastic dat we dagelijks gebruiken, moet over vijf jaar herbruikbaar zijn. Dat is een belangrijke doelstelling waar tientallen ondertekenaars van het Europees Plastics Pact vandaag hun handtekening onder zetten in Brussel.

Ondertekenen van het pact is vrijwillig voor landen en bedrijven, maar niet vrijblijvend. Ieder jaar wordt bijgehouden hoe ver de deelnemers zijn.

naar: ad.nl van 6 maart 2020

Lees tekst 3.

- 1p 7 Bij welke politieke stroming past de doelstelling uit tekst 3 het best?
- A de ecologische stroming
  - B de liberale stroming
  - C de nationalistische stroming
  - D de sociaaldemocratische stroming

tekst 4

Meerderheid PvdA-congres: verregaande samenwerking met ...

Op het PvdA-congres is met grote meerderheid een voorstel aangenomen dat veel samenwerking met ... bepleit. Het voorstel werd met ruim 88% van de stemmen aangenomen. Een voorstel om te fuseren met deze partij werd met ruim 60% van de stemmen afgewezen.

naar: joop.vara.nl van 7 maart 2020

Lees tekst 4.

- 1p 8 Beide partijen uit de tekst maken deel uit van dezelfde politieke stroming. Welke partij moet tweemaal op de puntjes in tekst 4 worden ingevuld?
- A CDA
  - B GroenLinks
  - C PVV
  - D VVD

tekst 5

Artikel 69 van de Grondwet

De rechterlijke macht wordt alleen uitgeoefend door rechters, ingevolge de staatsregeling aangesteld. Geen politieke macht oefent enige invloed op de rechterlijke macht uit.

naar: denederlandsegrondwet.nl

Lees tekst 5.

- 1p 9 Tekst 5 is een artikel uit de Nederlandse Grondwet uit 1805.
→ Over welk kenmerk van de rechtsstaat gaat tekst 5?

tekst 6

Veel mensen voor een strenger immigratiebeleid in Nederland

Uit onderzoek van EenVandaag onder 27.000 leden van het Opiniepanel blijkt dat veel mensen voor een strenger immigratiebeleid in Nederland zijn.

CDA-kamerlid Madeleine van Toorenburg wil dat uitgeprocedeerde asielzoekers die niet meewerken aan hun uitzetting, vervolgd moeten kunnen worden.

Hoewel veel politici het hier niet mee eens zijn, steunen kiezers dit plan massaal: 78% vindt dat het niet meewerken aan je uitzetting bestraft moet worden.

naar: eenvandaag.avrotros.nl van 28 januari 2020

Lees tekst 6.

- 1p 10 Het Nederlandse politieke besluitvormingsproces kent een aantal knelpunten.
→ Welk knelpunt is te herkennen in tekst 6?

Zie tekst 6.

- 1p 11 Het politieke besluitvormingsproces verloopt in een viertal fasen. In welke fase van het politieke besluitvormingsproces zit het plan van Madeleine van Toorenburg in tekst 6?
- A fase 1 Agendavorming
  - B fase 2 Beleidsvoorbereiding
  - C fase 3 Beleidsbepaling
  - D fase 4 Beleidsuitvoering

- 2p 12 Populistische politieke partijen hebben een aantal kenmerken.
→ Noem **twee** kenmerken van populistische politieke partijen.

tekst 7

Rekenkamer: aankoop staatsbelang in Air France-KLM was onrechtmatig

De minister van Financiën heeft vorig jaar in strijd met de wet gehandeld door zonder voorafgaande toestemming van de Tweede Kamer een aandelenbelang van 14 procent in Air France-KLM te nemen. Dat concludeert de Algemene Rekenkamer na onderzoek.

Een minister mag pas uitgaven doen als het parlement dat vooraf heeft goedgekeurd. In uitzonderlijke gevallen mag het kabinet van deze regel afwijken, maar dan moet het parlement daar wel vooraf over worden geïnformeerd. Ook dat heeft de minister vorig jaar nagelaten. Hij heeft aan de vooravond van de aandelenaankoop slechts twaalf Kamerleden van de vaste commissie voor Financiën verteld over zijn voornemen - twee Kamerleden hadden dit vertrouwelijk overleg geweigerd.

naar: de Volkskrant van 20 mei 2020

Lees tekst 7.

- 1p 13 De Tweede Kamer heeft twee taken en bepaalde rechten.
→ Welke hoofdtaak van de Tweede Kamer kon niet goed worden uitgeoefend omdat volgens tekst 7 de minister het parlement niet voldoende heeft geïnformeerd?

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

De hoofdtaak van de Tweede Kamer waar tekst 7 over gaat, is ...

Zie tekst 7.

- 1p 14 Noem naast het recht op informatie en het budgetrecht nog een **ander** recht van de Tweede Kamer dat past bij de gevraagde hoofdtaak.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Een ander recht van de Tweede Kamer dat past bij deze hoofdtaak is ...

tekst 8

EU-parlement eist actie tegen illegale handel huisdieren

De illegale handel in huisdieren zorgt voor veel dierenleed en moet snel worden aangepakt, vindt het Europees Parlement. Een grote meerderheid riep ... op om met een actieplan en wetsvoorstellen te komen. Het toezicht moet worden aangescherpt en overtreders moeten zwaarder worden bestraft, luidt de oproep.

naar: lc.nl van 12 februari 2020

Lees tekst 8.

- 1p 15 Welke instantie van de Europese Unie moet op de puntjes in tekst 8 ingevuld worden?
- A de Europese Commissie
  - B de Europese Raad
  - C de Raad van de Europese Unie

tekst 9

Amsterdam krijgt progressieve coalitie

Het nieuwe coalitieakkoord dat GroenLinks, D66, PvdA en SP presenteerden, is onmiskenbaar progressief. 'Een nieuwe lente, een nieuw geluid', is de titel van de afspraken op basis waarvan de hoofdstad de komende vier jaar bestuurd zal worden door acht wethouders.

bron: parool.nl van 24 april 2018

Lees tekst 9.

- 1p 16 Wat is een gevolg als er na verkiezingen andere partijen in de coalitie komen dan voor de verkiezingen?
- A De ambtenaren in het gemeentehuis worden vervangen.
  - B Er komen nieuwe wethouders in het college.
  - C Er wordt een nieuwe burgemeester gekozen uit een van de coalitiepartijen.

Zie tekst 9.

- 2p 17 In tekst 9 staat dat de gemeente Amsterdam een progressieve coalitie krijgt.
→ Wat wordt er met een progressieve coalitie bedoeld? Geef hierbij een eigen voorbeeld van een progressief standpunt.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Met een progressieve coalitie wordt bedoeld dat ...
Een voorbeeld hierbij is ...

tekst 10

Dictatuur

Een dictatuur is een regeringsvorm waarin alle macht in handen is van één persoon of van één groep mensen. In verreweg de meeste gevallen komt een dictatuur tot stand na gebruik van geweld of dreiging met geweld. Een dictatuur is het tegenovergestelde van een democratie.

naar: prodemos.nl van juni 2021

- 2p 18 In tekst 10 staan kenmerken van een dictatuur.
→ Noem twee **andere** kenmerken van een dictatuur.

tekst 11

Een 11-jarig jongetje bedreigt kinderen met een mes

Een 11-jarig jongetje heeft gisteren meerdere leeftijdsgenootjes bedreigd met een mes. Aanleiding was een ruzie.

De politie heeft het jongetje na meerdere meldingen opgespoord en meegenomen naar het bureau. Daar is met alle kinderen en alle ouders gesproken. De 11-jarige wordt volgens de politie naar Halt gestuurd. Ook moet hij zich melden bij diverse hulpinstanties.

naar: dvhn.nl van 28 februari 2020

Lees tekst 11.

- 1p 19 Dat een jongere zich moet melden bij diverse hulpinstanties is een gebruikelijke stap in dit soort situaties.
→ Waarom is de verwijzing naar Halt in tekst 11 **geen** gebruikelijke stap?
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Een verwijzing naar Halt in tekst 11 is geen gebruikelijke stap, want ...

tekst 12

Verdachten van moord raakten 'in paniek'

In zeventien seconden was het voorbij, de schermutseling die JR.G. het leven kostte. Het gebeurde bij de ingang van een flat. Een steek met een mes werd de 19-jarige rapper fataal.

De verdachten van de moord stonden voor de rechter. A.F. (20) en Y.A. (21) waren lid van een rivaliserende rapgroep.

De ontmoeting in het portiek was toeval, zeiden ze. Die messen hadden ze bij zich omdat ze zich onveilig voelden na eerdere steekincidenten van vrienden en omdat ze later die avond een videoclip zouden opnemen.

naar: NRC Handelsblad van 19 januari 2021

Lees tekst 12.

- 2p 20 De kans op het ontwikkelen van strafbaar gedrag neemt toe als kinderen te kampen hebben met een opeenstapeling van elkaar versterkende risicofactoren.

→ Noem **twee** van die mogelijke risicofactoren die van toepassing kunnen zijn op de verdachten uit tekst 12.

- 2p 21 Bij een rechtszaak zijn een aantal personen betrokken.

- 1 een advocaat
- 2 een officier van justitie
- 3 een politieagent
- 4 een rechter

Hieronder staan vier begrippen:

- a requisitoir
- b proces-verbaal
- c vonnis
- d pleidooi

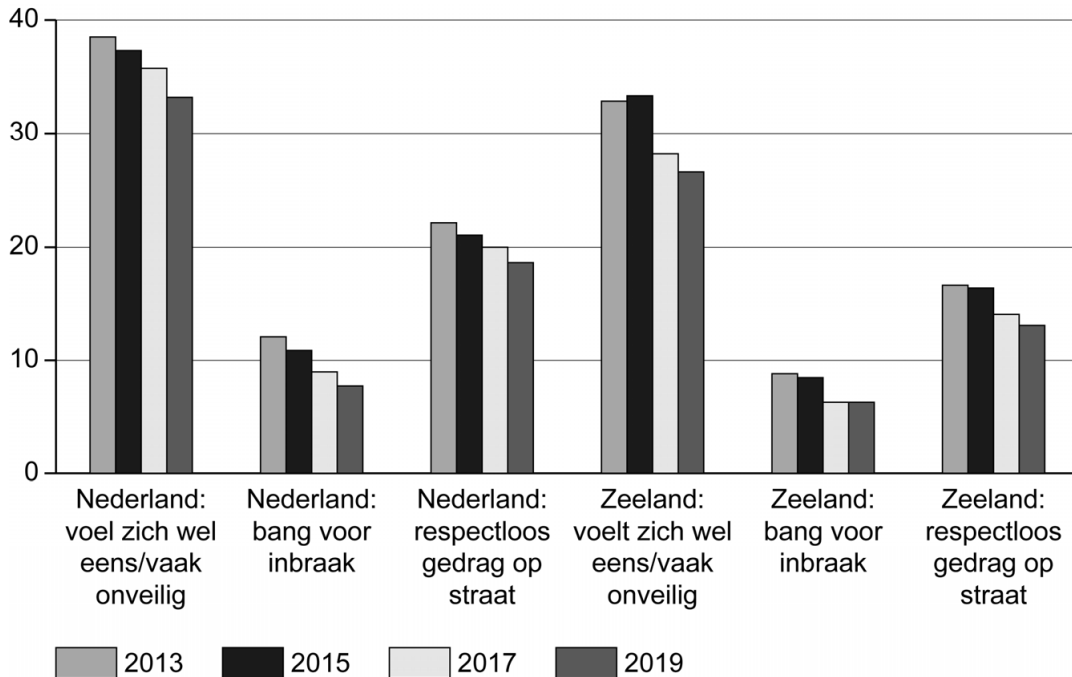
→ Welke persoon hoort bij welk begrip?

Doe het zo: neem het onderstaande over en zet de juiste letter achter het juiste nummer.

- 1 ...
- 2 ...
- 3 ...
- 4 ...

grafiek 1

Het ervaren van onveiligheidsgevoelens in de provincie Zeeland en in heel Nederland, in percentages.

bron: *omroepzeeland.nl* van 2 maart 2020

Bekijk grafiek 1.

2p 22

Hieronder volgen vier beweringen naar aanleiding van grafiek 1.

- 1 In Nederland als geheel zijn de onveiligheidsgevoelens in de periode 2013 tot en met 2019 elk jaar afgenomen.
  - 2 In Nederland als geheel was in 2019 meer dan 10% van de inwoners bang voor inbraak.
  - 3 In Zeeland is het ervaren van respectloos gedrag op straat sinds 2013 toegenomen.
  - 4 In Zeeland zijn in de periode 2013 tot en met 2019 de percentages onveiligheidsgevoelens hoger dan voor Nederland als geheel.
- Geef per bewering aan of die juist of onjuist is.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met juist of onjuist.

- 1 = ...
- 2 = ...
- 3 = ...
- 4 = ...

tekst 13

Onderzoek naar criminele families in Helmond en de Peel

Zes gemeentes in de Peel (Noord-Brabant), de politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst maken dit jaar werk van het bestrijden van criminele families. De misdaad wordt vaak al decennialang van ouders op kinderen doorgegeven. Dat staat in het jaarverslag over de aanpak van criminaliteit in de Peel in 2019.

“Een familie is een goede omgeving om criminele activiteiten in te ondernemen”, zegt Peter Knoops, programmaleider in de Peel. “De onderlinge banden zijn hecht, dus er wordt niet snel uit de school geklapt¹⁾.”

noot 1 uit de school klappen = verklappen, verraden, vertellen

naar: ed.nl van 12 maart 2020

Lees tekst 13.

- 2p **23** Er zijn diverse theorieën die crimineel gedrag proberen te verklaren. Drie van die theorieën zijn:
- 1 de aangeleerd gedragstheorie
  - 2 de etikettentheorie
  - 3 de bindingstheorie
- Kies twee van de genoemde theorieën en leg uit hoe ze het gedrag van de families uit tekst 13 kunnen verklaren.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
1. De ...theorie, want ...
  2. De ...theorie, want ...

- 1p 24 Op de afbeelding staat de ingang van de Van Mesdagkliniek, een tbs-kliniek in Groningen.
Er komen drie verdachten bij de rechter. Zij staan terecht voor een zwaar geweldsdelict. De rechter veroordeelt een van deze drie verdachten tot tbs.
- 1 persoon 1 die jonger dan 15 jaar is
  - 2 persoon 2 die ontoerekeningsvatbaar is
  - 3 persoon 3 die al eerder voor een geweldsdelict veroordeeld is
- Wie van deze drie personen heeft de rechter tot tbs veroordeeld? Leg je keuze uit.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan*
De rechter heeft persoon ... (vul het nummer in) veroordeeld tot tbs, want ...

tekst 14

Zoveel camera's hangen er in Nederland

Het valt vaak helemaal niet op, maar als je eens goed om je heen kijkt op straat, zie je overal camera's. In heel Nederland zijn er zeker 228.000 beveiligingscamera's te vinden. Sinds 2016 kunnen mensen, bedrijven of overheidsinstellingen hun camera aanmelden bij de politie. De politie wil daarmee na een misdrijf sneller nagaan of er mogelijk beelden van zijn gemaakt.

naar: indebuurt.nl van 19 december 2019

Lees tekst 14.

- 1p 25 Hoe gebruikt de politie de camera's volgens tekst 14?
- A als opsporingsmiddel
  - B als preventiemiddel
  - C als sanctiemiddel

tekst 15

Man reed 220 km per uur en onder invloed

De rechtbank in Alkmaar heeft J.M. (47) veroordeeld voor het veroorzaken van een verkeersongeval door het rijden onder invloed en met zeer onverantwoord¹⁾ hoge snelheid. J.M. krijgt een gevangenisstraf van achttien maanden en een rijontzegging van vier jaar. De rechtbank is zich ervan bewust dat geen enkele strafoplegging het verdriet en gemis van de nabestaanden kan compenseren.

noot 1 onverantwoord = niet verstandig, gevaarlijk

naar: rechtspraak.nl van 20 maart 2020

Lees tekst 15.

- 1p 26 De rechter kan kiezen uit drie groepen van sancties. Welke **twee** groepen sancties zijn te herkennen in tekst 15?
- A de bijkomende straffen en de hoofdstraffen
  - B de bijkomende straffen en de maatregelen
  - C de hoofdstraffen en de maatregelen

Zie tekst 15.

- 1p 27 De rechter legt met een bepaald doel sancties op. In tekst 15 geeft de rechtbank aan dat het moeilijk kan voldoen aan een bepaald doel van het opleggen van sancties.
Aan welk doel van het opleggen van sancties kan de rechtbank volgens tekst 15 moeilijk voldoen?
- A afschrikking
  - B genoegdoening aan de slachtoffers
  - C resocialisatie
  - D vergelding
- 1p 28 Op lokaal niveau vindt er overleg plaats om criminaliteit aan te pakken. Dit heet het driehoeksoverleg.
Uit wie bestaat het driehoeksoverleg?
- A gemeenteraadsleden, boa's en politie
  - B minister van justitie, de burgemeester en wethouders
  - C officier van justitie, politie en de burgemeester
  - D politie, wethouders en boa's

tekst 16

Toerisme in Saoedi-Arabië

Voor Saoedische vrouwen is het een bijzonder weekend. Na tientallen jaren mogen zij die auto kunnen rijden, vanaf zondag weer zelf achter het stuur plaatsnemen. Dat was dertig jaar illegaal, maar vorig jaar maakte de Saoedische kroonprins Mohammad bin Salman bekend dat hij die regel wil afschaffen. In Nederland is er nooit verschil gemaakt tussen mannen en vrouwen als het gaat om het mogen rijden van een auto.

naar: trouw.nl van 23 juni 2018 en autorai.nl van 21 mei 2018

Lees tekst 16.

- 2p 29 Criminaliteit is een relatief begrip wat tijd en plaats betreft.
→ Geef naar aanleiding van tekst 16 aan dat er sprake is van criminaliteit als een relatief begrip wat tijd en plaats betreft.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Er is sprake van criminaliteit als een relatief begrip wat tijd betreft, want ...
Er is sprake van criminaliteit als een relatief begrip wat plaats betreft, want ...

tekst 17

Door corona zit ook het boevengilde werkloos thuis; laagste aantal inbraken in 10 jaar

De pandemie heeft ook positieve effecten: het aantal woninginbraken is in 2020 fors afgenomen.

Met de meeste mensen overdag en 's avonds binnen de muren van de eigen woning, gesloten winkels en uitgestorven straten, houden dieven zich gedeisd. Verzekeraar Interpolis stelt dat er in 2020 in Nederland waarschijnlijk 30.000 inbraken worden gepleegd. Dat is het laagste aantal inbraken in zeker tien jaar en 22 procent minder dan vorig jaar.

naar: Trouw van 24 december 2020

Lees tekst 17.

- 1p 30 Er zijn verschillende theorieën die crimineel gedrag proberen te verklaren. Bij welke theorie over crimineel gedrag passen de oorzaken voor de afname uit tekst 17?
- A de aangeleerd gedragstheorie
  - B de bindingstheorie
  - C de neutraliseringstheorie
  - D de rationele-keuze-theorie

tekst 18

Politiebonden boos

Een agent is vrijdag door een man op een agressieve manier lastiggevallen toen de agent met zijn jonge gezin door het centrum van Tilburg liep. De man - volgens hoofdbestuurder Koen Simmers van de Nederlandse Politiebond gaat het om een vuurwapengevaarlijke crimineel - werd aangehouden, maar tot verontwaardiging van Simmers besloot het Openbaar Ministerie de zaak te .... "Niet bedreigend genoeg!"

naar: omroepbrabant.nl van 4 juli 2020

Lees tekst 18.

- 1p 31 Welk begrip moet er in tekst 18 op de puntjes ingevuld worden?

tekst 19

Grote politieaanwezigheid in Rosmalen om 'Project X-feest' te voorkomen

De politie was in grote getale aanwezig om een massale samenkomst van jongeren te voorkomen. Er zou via social media zijn opgeroepen tot een feest zaterdagavond bij het strandje aan de Groote Wielen.

Om deze samenkomst te voorkomen stuurde de politie jongeren die hier rondliepen of bij elkaar in de auto zaten weg.

bron: dtvnieuws.nl van 23 augustus 2018

Lees tekst 19.

- 2p 32 Welke **twee** taken van de politie zijn te herkennen in tekst 19? Noteer alleen de twee nummers.
- 1 handhaven van de openbare orde
  - 2 opsporen van strafbare feiten
  - 3 preventie
  - 4 verlenen van hulp
- 1p 33 Welk recht heeft een slachtoffer van een ernstig misdrijf tijdens een rechtszaak?
het recht om
- A de hoogte van de straf voor de dader te bepalen
  - B een rechter aan te wijzen
  - C excuses van de dader te krijgen
  - D op de zitting te mogen spreken

Analyse maatschappelijk vraagstuk: woonoverlast

Bij de beantwoording van de vragen 34 tot en met 41 maak je gebruik van de teksten 1 tot met 4 en afbeelding 1 en afbeelding 2 in het bronnenboekje.

Inleiding

In heel Nederland zijn er bewoners die woonoverlast ervaren van buren. Voorbeelden van deze burenoverlast zijn overlast door viezigheid van dieren, vervuilde tuinen en woningen, en geluidsoverlast.

Lees tekst 1 met afbeelding 1 en lees tekst 2.

- 4p **34** Woonoverlast is een maatschappelijk vraagstuk. Een maatschappelijk vraagstuk heeft vier kenmerken. Eén van deze kenmerken is dat het vraagstuk veel aandacht krijgt in de media.
- Welk **ander** kenmerk van een maatschappelijk vraagstuk is te herkennen in tekst 1 met afbeelding 1? Geef aan waarom dit kenmerk van toepassing is op woonoverlast met een voorbeeld uit tekst 1 of afbeelding 1.
  - Welk **ander** kenmerk van een maatschappelijk vraagstuk is te herkennen in tekst 2? Geef aan waarom dit kenmerk van toepassing is op woonoverlast met een voorbeeld uit tekst 2.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Kenmerk 1: ...

Dit blijkt uit tekst 1 met afbeelding 1, want ...

Kenmerk 2: ...

Dit blijkt uit tekst 2, want ...

Zie tekst 2.

- 1p **35** Het proces van politieke besluitvorming verloopt in vier fasen. In tekst 2 is met het voorstel van de VVD een fase afgerond en begint een nieuwe fase.
- Welke fase is afgerond en welke nieuwe fase begint in tekst 2?

	fase die is afgerond	fase die begint
A	fase 1: agendavorming	fase 2: beleidsvoorbereiding
B	fase 2: beleidsvoorbereiding	fase 3: beleidsbepaling
C	fase 3: beleidsbepaling	fase 4: beleidsuitvoering

Zie tekst 2.

- 2p 36 De 'aso-wet' in tekst 2 was een initiatief van de VVD. Politieke partijen kunnen worden ingedeeld bij verschillende politieke stromingen. Die politieke stromingen hebben bepaalde uitgangspunten. Een uitgangspunt van de politieke stroming waartoe de VVD behoort, is bijvoorbeeld eigen verantwoordelijkheid.

→ Tot welke politieke stroming behoort de VVD en welk **ander** uitgangspunt of kenmerk van deze stroming is te herkennen in tekst 2?

→ Leg uit waarom dit uitgangspunt te herkennen is in tekst 2.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

De VVD behoort tot de ... stroming en een uitgangspunt of kenmerk dat te herkennen is in tekst 2 is ...

Dit uitgangspunt is te herkennen omdat uit tekst 2 blijkt ....

Zie tekst 2.

- 2p 37 Een maatschappelijk vraagstuk als woonoverlast kun je bekijken uit verschillende invalshoeken, bijvoorbeeld vanuit de politiek-juridische invalshoek. In tekst 2 staat de volgende zin: "Omdat rechters een uithuisplaatsing vaak te drastisch vinden, leggen zij deze straf vrijwel nooit op."

→ Leg uit welke **andere** invalshoek te herkennen is in deze zin.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

In deze zin is de ... invalshoek te herkennen, omdat ...

Bekijk afbeelding 2.

- 1p 38 Op de afbeelding is te zien dat het niet veroorzaken van overlast een van de voorwaarden is om een goede huurder te zijn. Welke functie van de media vervult afbeelding 2 als de boodschap inderdaad goed overkomt bij huurders?

- A de amusementsfunctie
- B de controlerende functie
- C de socialiserende functie

Lees tekst 3.

2p 39

Stel je voor dat de adviezen in tekst 3 op een prikbord hangen in de hal van een flat. Elke bewoner van de flat leest het, maar niet elke bewoner vat het op dezelfde manier op.

Er zijn verschillende theorieën over de beïnvloeding van mensen door de media, zoals:

- 1 de agendatheorie
- 2 de framingtheorie
- 3 de injectienaaldtheorie
- 4 de theorie van selectieve perceptie

Hieronder staan drie manieren waarop de adviezen in tekst 3 invloed zouden kunnen hebben op de bewoners van het appartementencomplex:

- a Alle bewoners zullen de adviezen helemaal in zich opnemen en zij zullen het klakkeloos opvolgen in het geval van een burenruzie.
- b De bewoners zullen gaan praten met elkaar over hoe burenruzies opgelost zouden moeten worden, maar zij zullen in hun aanpak hierin niet worden beïnvloed door de adviezen.
- c Sommige bewoners zullen de adviezen opvolgen in het geval van een burenruzie en andere bewoners niet. Dit is afhankelijk van hun referentiekader.

→ Welke manier van beïnvloeding past bij welke theorie?

Let op: er blijft één theorie over.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

a past bij ... (vul theorie in)

b past bij ... (vul theorie in)

c past bij ... (vul theorie in)

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Lees tekst 4.

- 2p 40 Tekst 4 is verschenen in de regionale krant de Gelderlander. De media kunnen niet alle nieuwsberichten plaatsen of uitzenden. Daar is te weinig ruimte voor. Ze moeten een keuze maken tussen verschillende berichten. Hiervoor gebruiken de media een aantal criteria. Zo kunnen de eigen waarden of normen van de journalist een rol spelen en/of moet een bericht bijvoorbeeld passen bij de identiteit van het medium.

→ Noem **twee andere** selectiecriteria die een rol gespeeld kunnen hebben bij het plaatsen van tekst 4 in de Gelderlander. Geef per selectie criterium met behulp van tekst 4 een reden waarom dat selectie criterium een rol kan hebben gespeeld.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Selectie criterium 1: ... , want ...

Selectie criterium 2: ... , want ...

- 2p 41 In afbeelding 2 en in tekst 3 staan een aantal preventieve maatregelen genoemd om geluidsoverlast tegen te gaan.

→ Bedenk zelf een **andere** preventieve maatregel om geluidsoverlast door burens tegen te gaan die binnen de Nederlandse wet past.

→ Leg uit waarom dit een preventieve maatregel is en waarom dit volgens jou werkt om geluidsoverlast door burens tegen te gaan.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.